CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

68

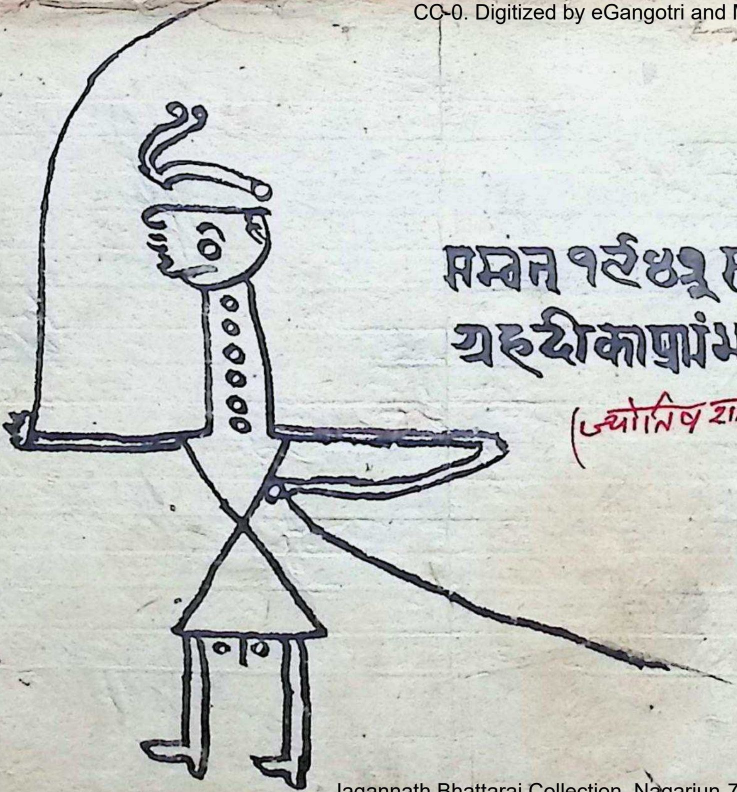

सम्वत १९४७ सालमा

ग्रहदीकाप्रारंभ ६६६

(ज्योतिष शास्त्र सम्बन्धी)

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

प्र
ग्र: दी १

श्रीगणेशाय नमः॥ ॥नत्वा ग्रहेन्द्रं शिवमादिनेत्रं गौरीश्वरं गणक्रियते स्फुटार्था
र्थाः पञ्चाङ्गपत्रग्रहलाघवादेर्दृक्सिद्धिहेतोर्ग्रहदीपिकेयम्॥ १॥ यतः सदा
नन्दलतार्कतन्त्रप्रमापितेनान्तरितानि तानि ताः अतस्तदुक्तैर्युगभाजकाद्यैस्तत्सु
ग्यतः स्पष्टतरं प्रकर्तुम्॥ २॥ शाकाष्टतिथ्य १५८४ नयुक्तो ध्रुवस्त्वब्दपान्त्यौ द्विखवाङ्का १००
७ ग्रहभुक्तिहृत १२३५ युक् नगा ७ हताच्च पावगणविश्वां १३५० ह्वाङ्गः खवेऽस्या
९८०० हृतोऽब्दलब्धम्॥ ३॥ द्विरभ्युदग्गैः ७ शोधितमब्दपालोऽर्कादिकोऽर्द्धोपः ख
रवधी ८०० ख्युतः स्यात् अङ्कैः पथकामवभ ११४ हृताप्तलब्धं वैदयिको
क्रवोयम्॥ ४॥ अब्दौघः खवाधिक १००० युगांशुधिष्णु गो ४४ पेतो निजाभ्याघि

रामः १

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

खा

हक्र२४०भागोनोऽब्दगणा मुखर्त्तुर्द६०० लवयुक्ता वा योऽर्तुभिः २७०० श्रोषितः
स्याद्वदोथनदघ्ना१० घ्न श्शुद्धिवृत्तुगजांशे१ श्वान्तेःसमय्योविधुः स्यात्केन्द्रवत्रखभ्
१२०युगाङ्कुरसविश्वा१३६१ प्रानिनोयं ध्रुव ॥५॥ ऽंशभुजा१ ग्राक्वोऽभीप्सनिघ्न
त्रघ्नाखवाभ्यां स्या१६०००० प्राप्तोनापि १७ युक्तवाब्धि ४३ शेषः वेदर्त्तुद ५४ घ्नः स्वाप्ये
स्वाद्यं ७०० ह्राशुकरा विन्दु१० नः शुद्धि भांशे श्रायुक्केन्द्रु केन्द्रम ॥६॥ ३ शा११ ग्राव
ःविन्दुगोरखाङ्कनकौर्द६६० हे१ श्वा दोका१७ ज्ञाप्याब्धि ४३ त श्वेब्धियषड्६४ घ्न
ःशुद्धयंशे श्रान्माभरवा गां ७०० ह्रायुग्वा स्तौकेन्द्रुनाम्रू २२ नितंसेन्यवीजोम
॥७॥ अवेोर्थ५ श्राग्रीषु५७ युक्त्वाश्वाणाभ्यांन्दुं१४४५८ शोनाद्यापाङ्कु शेषःखष

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

प्र
ग्रः दी

उ ३ ६० ग्रः विधुचं ३१ शोनो ऽ ५ पहांशा घ्रभू १०।४ः न श्रुत्रीन्दुब्राशां १००१ शाबुका
न्तमः स्यात ८ न्वेल्केन्दुराहो र्धकं व कोद्रवे रं वशो षंनदा रवा द्वि लोते ४ ३ रिद्रं गोमि
: ई ४ : बु कत्त्वाक मा त्त क्रुवउ न्कावत्स्या द्वा हे गं तिः रं व्वजिनाः स्पुट स्प र्तं शाकु
क्षभा वर्गयुतेः पटं स्यात्पल श्रोतिः शांकु : रिनाकुल श्रः १० वेः त्वराः रंव्७१० नवतिः र
ई ०१० मिन्दोः केन्द्रहातं भू १००१ गंतिलिपि काः स्पुः × रेखास्व देशान्तरयोजनघ्नी
गतीरा वि १२ द्भेः पलकर्णभक्तैः भक्ता फतैं मे ८ ४ विकलात्मलब्धं स्वर्णं पदे प्राग्
वके ऽ कृणा देः ११ थं क्रान्त्या घ्न १।५० गोर वेश्वे नदत्यः सेषं शे घा ५।१२ जो ऽ कवो
भोर्ह ई न्दोः स्फा द्यो शा क्रुन्त र्ति १०।३० जेः त्नकेन्द्रस्य पद्यु गो ऽ गत्वा लेह ७ ई १५ श्लो एम २ प्र

Jagannath Bhattarai Collection, Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

तितेः ३ ग्राह्यधिकाः स्युः ॥ १२ ॥ इति श्रीज्योतिर्विद्गौरीश्वरविरचितायां ग्रहदीपिका
यां रवीन्दुकेन्द्रतमोध्रुवानयनाधिकारः प्रथमः ॥ १ ॥ रवावाङ्कः ६०० ग्रोवेदो
विप्रकंशराज्ञामीन्दुः १२ ११५० नः स्वामृतं १६ द्वाधिको द्वाङ्गी स्युः वस्मृतः मो मोध्दि
२ घ्राङ्किघु जातं २२५ सकावः श्रुद्धि पर्थाघ्यां ४५५ शायुक्ते ॥ ग्रास ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥
१२०० क्रोध ॥ १ ॥ ऐरवत्तिन ८०० गुणो केनिजदयन्गां १२ शायुक्तो वृषष्टि ६४ ल
वधुक्तः गोर्थ ५८ लहृत अधिप्युक्तो ध्यङ्को शाआपश्चकृद्दे ७९ । १५० युक्तो नचलम्
२ ॥ शत १०० निघ्नो द्वो वृयुतो वृषडं ६ शाभ्रव्यतं १८० शायुत र ज्यश्रेष्ठः रवाविप
ण्ड २८०० लवयुक्तस्ताडं शाघ्यात्रिघ्ने ४ १६ । ८ हिनश्च ॥ ३ ॥ सेन्दुं १४ सयुक्तो वदाव

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

द्वि
ग्र॰दी॰ रवाद्रि ७०० द्यातोब्दध्यं ३ शारबाहं १५० शाविश्वक्रमाद्ः श्रुत्याप्तिथ्यं १५०
शयुक्तोः क्वेः स्प ब्दौ ग्रं हिवित्र्यमन्त्रारेन्दु १३२।४०ष्ठुक्तंम ॥ ४ ॥ रावाब्ध्या ४०ह
तोब्दो वद्युतो थाद्वि १०७ घ्रा व्दा यग्निरुद्द भागोषिनभू ११२५ लवोनः श्रुत्यखाभ्र
द्रि ७००० लवान्वितः स्पाच्छतिः सवि श्वां शगजेषगा ७५८।५ भेः ॥ ५ ॥ उक्तार्द्ध
मेधकवाया व्यादो नां त्रानेश्वात्मानामः मेषार्क शाक्रमादिनान्नाकोदपि कामेवे
युक्ते ६ ॥ गोद्रान्दग्नि ३१७६ युतः शाको गतकलिश्चेत्प८ सहस्रा ६००० न्विकोम्मो
शोभ्राः खखराकं १२००० तो ३ युजात्पा २२५ द्वंफलंविचलेः स्वितस्पाद्भमरांश्च
स्पष्टलयुक्तःस्वर्गभाकें स्वितोषिस्पाद्वोजमिंदं कलाद्वितमहिस्वगोरवंतद्भुहे ७ ॥ ग्रसः द्वि

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

यनाद्योक्ताः कथितश्च मुपसंस्थेषु राशि नाथाः वक्ष्यामितानन्सर्वपाति ग्रहाणां ए
जातमुपः कथितोत्रमास्त्रि ८ ॥ मध्योश्च कृष्णपक्षादि वारेन्द्र नाथः सूर्य तो मेषराशौ संक्रान्ति
वारश्च मनुपः भवेच्च तस्यपः कर्कसंक्रान्ति वारोरस्य शोपितोल्प कर्कशं क्रान्तिवारए ९
मृगस्यार्क संक्रान्तिवारो मध्ये स्मस्तथार्द्धप्रवेशस्य वा एपि भानोः दिवार्द्धप्रवेशेस्य
हानिंशुनिः मन्थ्ययोश्चापिरात्रौ स्तुभिक्षम् १० कृष्णपक्षाग्निलग्नं ७० ३ क्रान्तितो
दोभ शुक्लश्लोरे ग ७ वामेशास्तु शेषाः सौरिश्च भौमश्चक चन्द्रो स्त्री शोर्कज्ञात्या एका
याः सुरकोणस्तुल्याः ११ ॥ माकोषि शुक्लो ८ हतोवे शेषाः सर्पाअनन्तस्त्वथ
वस्तीकश्च पद्मोमहापद्म कतक्षको वकलीरकर्कोटकशाई वकासु १२ सिकःशा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

दि
ग्र:दो
८

कोष्ठि हन्तः शोषावातः सुराव हस्त्र वेहोः सं वहा विव हाभद्र हनि वहो वायुश्च सपोनि १३
शाकस्याशो वेदन चैत्र भूदाः सुराव र्तः सं वर्तक त्रुष्का श्वः दु रागाय म स्यादि च्छ शाधि
वायुः स स्वंवर्तः स्वल्प तोयो न्व शाखो ॥ १४ ॥ गु णगु गितान्वत्र काव्या सप्त हन्ता फलं वश
का ख्व मूः शोषद्धि द्वं वायोष्ठ कं वर्षद योन दशा ॥ १५ ॥ त र्ष्या न्वं तन गं शीतो धर्म वायुश्च
वृद्धयः हानि श्च विग्रहः सस्य फल शाकान्वनः भुन ॥ १६ ॥ शाकाधिप्ये ज्ञोन गोदु तो
लव्यं शाकर्शतो ऽसंस्क्षयनः शोबोधि हरतं स स्फुपं कंक्षुस्फ वाः कमशास्त्वनु दशा
॥ १७ ॥ गुरू बागि द्रा लस्यौ यमशानि क्रोधनमेस्यः सुलो भो म्ला हो नीरस गोरस
पापानि पुराणं च ॥ १८ ॥ निजपानि विंशोंगि श्चाधिचितायो ग्रह दिवि कायांभो मासिक्षु रामस्थदि

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वानयनाधिकारो द्वितीयः २ ॥ मेषार्कसंक्रमतिथौ गतचान्द्रमासास्त्रिंशद्गुणा ग
तदिनैस्तिथिमासपूर्वैः युक्ता गतर्त्तुमितपक्षविवर्जिताश्च पक्षद्वयेर्जो भवतिसावनप
वासपूर्वैः १ खाभ्रेन्दुत्रिषवस्कुषट्शराष्टौर्दिनैर्विबुधैदाः खत्रित्रिनिघ्नेर्कगणेशो० जनोक्षय
भक्तमासतंक्रमातीताहैः सार्द्धं युतबुजोजेक्षाहीनः २ वेदाष्टवैर्वसवोष्टाभिराग्नाङ्क्षि
गुणाभिः खाविश्वेक्षीः मनवोऽब्धिवेदि कृतेभूगणानौ विव्यहं शाश्वतातिश्च कृतिः ३ जाति
गोक्षाणनत्या न्यर्थकृतेगोऽश्विनः सहाग्निशरैः वेदा गनयत्रिवाणैः ध्वकृतारव्याक्षौ नगा
ध्ययोग्निशरैः ४ पंक्तेषवोऽङ्काग्नयभ्रेगर्तवोऽङ्कव्याघ्रगानरवैर्दिग्गजाः त्रिशरै र्वस्थ्वादे
वैर्व्योहागवागिभैवनदवः सूर्यैः ५ नवरूद्राष्टमकृतैः सार्द्धेत्रुभुवोद्भिविश्व आहूत्या

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्रि

ग्र॰दी ःखेन्दुजनवैः शान्तुनवैः शरेन्दुरखयमीरितिमूर्यखण्डाः स्युः ६ खराडन्दुः स्यासस्वर

५ प्रथयैद्यापदृनक्षवालोः पथकस्मानाप्रः स्वकखराडकेनः प्रतीथमखराडानाशनिघ्न

शेषा स्वनाप्रश्च कैः स्मरविःस्युऽः स्यात् ७ प्रग्रखराडजातः शानाशसतन्वितं स्या

स्युऽस्सूर्यमुक्तेः मोलकेमेरणान्मन्द्युखण्डा नाडिभासेनयुक्तामुभ्रांसस्लन्तो र्कः ८

मन्दस्पष्टखण्डाः

०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६
०	४	८	१०	१३	१४	१६	१७	१९	२२	२५	२९	३४	४०	४७	५५	६४	७२	८२	९२	१०२	१११	११९	१२७	१३४	१४०	१४५
०	३३	८	५३	५	४७	२०	५६	५६	२९	४५	५७	५३	५३	५३	३८	९	२०	५२	३३	५	१२	४३	३०	२२	२०	२०

स्पोनोयशोगास्तस्वाधःस्थाप्याग्रपो कोटयाप्यारृतोयो॰ स्मिद्धुः मध्याप्यास्तुत

स्कालिकास्तितिथ्यन्तेनैवंतमस्योपराग ९ खमिनैःखमग्रिबाणैः क्रौमैर्वीरागप रामप

त्रि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नैर्नैर्वधिक्लैतैः नित्थः खांक्षैर्विक्लीतिस्यक्षैर्दैवाः स हाब्धिश्राऽऽरैः १० ॥ वारणाव ॰ ॰रोऽष्टवेदैर्गोक्षाम्ल
नैर्थुजाडुपः खयगैः खाङ्कास्तानै भूर्मदिक्कोब्धिवोगैः स्त्रागेहणाजा त्मो ॥ ११ ॥ द्वीन्द्राब्धि
कूनैर्गोहारैपैः स्त्रागाब्धान्यैने श्वगाधनयः तानैर्धिनः खाः खक्तैर्तैर्व्यंश्रीन्द्राह्स्त्रोम्बिजातयः
स्त्रिश्राः ॥ १२ ॥ खत्रिद्स्त्रोर्थैर्वाणत्रिद्स्त्रो भै गैर्विकृतयाक्षैः कुजिनाध त्मार्द्विजिनाः
स्त्रोष्ठुभिस्त्रिजो नाः ॥ १३ ॥ भून्यैरितीन्दुरवराडाः स्वंमैर्घतागैमैरे दु धनिर्विकलाः वा
पमिथुनादिगेर्के स्वर्णन्विन्दुस्तथाकेन्दु ॥ १४ ॥ अथाङ्कन्यासः खनन्दनिस्त्रोह्रग्णोविधुः

भुजफलाः

०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
०	०	०	२	५	९	१५	२२	३३	४५	५९	७४	९०	१०७	१२५	१४२	१५९	१७५	१९१	२०७	२१३	२२२	२३०	२३७	२३८	२४१	२६२	२७२	२८२
०	१२	५३	२७	१७	४२	५०	५३	५४	४८	२५	३०	४९	५४	२२	४३	३२	१७	४९	४०	४४	५३	५	२७	५	१८	२७	५३	०
	९०										२३७																	

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

त्रि
ग्रः टी ६

स्याद्वृन्दमाश्रंच्छ्रानिजा फ्कवाजाः विभुग्ग गधर्दुचारयो ना प्रातथोष्मोगोलबद्धाचके
नुम १५ केन्द्रं त्रानेघ्रभुगरोगस्तुवृन्द्रामैं षंत्रायुकस्वफ्कवकान्वितंयनः तच्छेषयेत्स्वछ
ञ्चौरं भैस्तथेन्दुकेन्दुकमेरगणाग्रौ गम्भिहस्तैः १६ विधुःस्वकेन्द्रार्कं तैलध्वारवगेडनाग्राथ
खगन्तरनिघ्नषे पात्‌ त्रौं तांशव कश्च भेवस्फुटोसोऽजको श्वारवगडान्तरयुकखनन्दौ
: १७ खं जात्येकः रैवैर्दौ भवैर्ग्रगण६ग्गुणोः क्राणः स्वैर्यैः स्वप्रनगौर्नवनैर्दिक्‌त्रोष्टवाणौ
रिनास्ता मैः १८ त्रा क्रा मैर्ध्यीघ्निन घनोद्विर्घनाश्वाज्जिनदेवैः मेघाग्रहैर्नपामैर्मित्तिथयो
स्यात्रीन्दवोर्थभगैः १९ स्तृयो गजोर्धित्रौ कैगजा गजैः षट्घनैः क्रुनारात्तैः द्वौ स्यर्थैः
कृहितगौः खविद्व क्रुतैः खभैवैः अवगाः २० केन्द्रार्कं तावृत्रवगडाः त्रोषगतेष्यान्तरह रामः ६ श्रि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ना

१००

नेःत्रौर्ष्पूः क्षपवृक्षानष्ठता ग्लो गातिः कियार्हानवतियुकस्यात् २१ अनुन्यासः अर्कोन २८

३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७

० १ २ २ ३ ५ ७ ९ १० १२ १४ १५ १६ १७ १७ १७ १६ १५ १३ १२ १० ८ ६ ४ २ १ ० ० ०

० २२ ० ११ ३२ १२ १७ १९ ५८ ४२ २७ ४५ ४५ २४ ३३ ९ २७ १६ ४५ ८ ९ ८ ३७ २५ ५३ ३८ ४५ ०

६० ६० ६०

चन्द्रात्खनवाप्तातिथ्यः स्त्रो षंगतं तं खौं कविंशुद्ध मेष्यमः सस्या हतोतद्धातिजा नारा प्रैते देवना

१००

ज्ञो गतत गम्यातिथ्योः ॥ २२ ॥ स्फुरचन्द्रै तो ज्ञानितुभा नो चन्द्रा केषंगतंत त्वतं गुद्ध मेष्यमं

६० १००

तेषांषि निष्ठविधुभुक्ति भक्तेना आभपोश्च नु गते ष्यपयोः स्यः ॥ २३ ॥ रवीन्दुयुक्तेः त्रौं तले

षयोगोभवेद्धौ तेष्य गातयोग भक्तेभवनियोगस्य गते ष्य घयः षष्टिघ्नाः सर्वो गते

स्थानाप्तः ॥ २४ ॥ शुक्लादयो भी ष्टतिथिप्यार्द्धौ द्विधाद्विमूनिना द्वि द्विताऽश्रौ षोतवादिक

ग्रामतिथिपूर्वपार्द्धपोत्तान्तः ॥ २५ ॥ पोदले क्षौ कु खाच्चत्रु दृश्यातसिथयर्द्ध मोगाः शुक्लान

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

व
ग्र॰ दी॰ ८

श्चतुष्यात् नागं त्व किंस्तु ग्रमितिकमेणचत्वारि विघात्कारणानि नितयम् २६ स्फुटाकानूव
मर्के ग्लविरवाष्टवन्द्रोन्कौ ऊनाके नन्दोष्ठिद्राने ध्रुवे वै· दत्वादवयं चार्यदिनेषुकुर्यात्स्वाङ्गः
संसाधनुम् करोत्वा॥ २७ ॥ ० ॥ इति श्रीकेशवात्मजदैवज्ञविरचितायां ग्रहदीपिका
याम् रविचन्द्रस्फुटस्पष्टाधिकारस्तृतीयः ३॥ ॥ ० ॥ कुजसौराग्रगुणगणाः
क्षिभागाः षट्खाग्निह्रद्वेसूर्गणानि नगाः· युक्तन्दाष्टाक्षा हति भेमगोगृह्येशानोद्गगस्तिं
पुरीवश्वार्कश्चोषम् ॥ १ ॥ खांगांशा हीनोऽगणात्विहृत्स्वाद्भुजर्बुवन्दोध्वंसम्भूलवोन
स्वैः संशष्ट गैर्दमुणाद्यष्टवृन्दं वृन्दवै ... केंसिताः· ॥ २ ॥ स्पाष्ट्वभेदवृजः स्वोग्रगोगांश
भको गोहृ ... निः स्वध्रुवकान्विताः स्युः मध्याः स्मे स्वोदपिकाज्ञकव्योः शीघ्रेज्ञवक्रा ग्र॰मे ८ व

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मध्यदिनाधिकान्त्वार्याः ३ छित्रः स्वाभ्रचन्द्रांशाविद्युग्विनौ ध्रौक्ष हृता भः स्वभ्रवकार्द्र
प्रकस्मात् स्वौवोंदु शुद्धः स्फुटः ८ए बमादिराहुः तोवोनु द्रयुतः स केतुः ४ चन्द्रोच्च
गुणाः स्वादि स्वबयुतो सो भूवश्चान्मो स्फुति द्व्यंशोनः सनगांशा स प्राहितः शुद्धसिद्धिः
शांशाघकः मध्योज्ञो शोनसा स्वेदवाहि भवेच्छीघ्रं शशिम्या स जांपदेशा नकारकर्मपू
र्ववदिहारात्येव वर्गात्वांभुवे ५ निजगातकलार्कवत्पलभ्यातात्यस्याद्विकलाख्या
:स्फुटींक्रु जाधिरेखेद्वयाम्योत्तरगोलयोः कार्याः ६ स्फुटौरवीन्दू च नमो ष निघ्नाः स्युः
स्वर्वसि स्वांशसमाः कलाभिः स्फुटाश्च मध्याः सजवाश्चतिघ्नास्तथाकुजाद्याः सम
नाघ्रतीतो ७ व्य ध्राग्निनोर्मघनोरवमेघोश्च द्व्योरवसप्ताप्तगतिः कुगादे

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ये
यःदोः ८ श्रैद्वाचविश्वमसुविबिमैयोमस्त्रंश्रांपवत्रिचनैास्विश्चाश्रा ८ ड्राकूविराडाश्रुस्जो
नरवानिष्विग्रुग्गनागेषवोद्र्वोष्विकात्तकोगाग्निनवापिगादरूयमाकोंव्यांग्रि
दत्नेन्दवःस्पुर्वेदत्रिभुवोविपाद क्रतविश्वारेवान्दुविश्वारवादाकस्र्याश्वांग्रिग्रुजोंगावे
न्दवर्ङ्त्वाष्वेवेभुवेदाविग्रत्न् ९ ड्राकूवराडःस्पुरिमेविदोदल्यग्रुनेविश्वोन्हाति
गोग्रयःरवार्थाव्यंग्रिरवषट्न्वमृध्वारमासांश्रीन्दु गाभूनगाःसाद्रोदत्निरसाभुग
र्नवर्ईभाक्षाश्वाश्रिग्रुकवेषवःसेषंञ्राःरवक्नुनाश्रुपिदिपकरएश्रुव्यर्द्वञ्राकानम
: १० साष्पाफेगगजाश्वयोदलविग्रुकूमिस्त्रःवरमाश्रुपिश्रंञ्राानोङ्मवान्हिवा
रणग्रुगोन्पग्रयःषट्रुग्गःसार्थंश्राग्रुगावन्हयोविधुग्रुग्गव्यप्नंत्राकात्नारका एम८
ये

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

जास्यन्दैस्मद्लौव्यगांद्गारवयः षट्संवुगुरोद्रीगदलाः ११ मूर्द्धौव्यप्तित्रयमाब्धयोथ
स्दलादेः षट्यमाप्तेकुद्दिकस्वाद्रेःश्वगःश्वाविश्व श्वाप्तित्रभगिभेन्द्राश्वाथमार्द्धश्व
हाः वेदाहाप्तित्रदिनानिश्वाद्विमनवोव्धंप्तुप्तिविश्वोथमागम्यश्वाःश्रोलादिश्वाक्षिषट्
स्वरवमिमेसुः श्रीघ्रविराडः भगोः १२ पश्वाश्वार्द्धनवाप्तिहीनमनवः स्वश्चंश्वामे
घानगांश्वानाष्ठोनरवभूर्द्धमोप्रश्वनयः पादाष्ठेगाजाः क्रमात्‌ष्वत्पष्टीव्याप्तिगों
श्राकेत्रुमनवः सार्द्धश्वराः षट्लवोनांकाः षट्दहनाः रवमार्कि वलरवेराडः षोडश्रो
त्तिस्मृताः ॥१३॥ ॥इति श्रीघ्रवराडः अथ मन्दरवराडः पादाष्ठोनकगोष्वतीं
स्दलतत्वंविविमागारदाः षड्गुर्णीयमथांप्तिप्तुगाजयुगागाश्रव्हाग्रयोर्थाग्रयःस्मा

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

॥१८॥

भौमादिनांशीघ्रमन्दखण्डाः

				०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
०	०	३०																		
०	०	१०	मं.शी	० ०	२० ०	३९ ०														
०	०	६	बु.शी	० ०	१३ ३०	२६ ३०														
०	०	३१	गु.शी	० ०	८ ८	१६ ८														
०	०	५०	शु.शी	० ०	२१ ०	४१ ४५														
०	०	२० १५	श.शी	० ०	५ ०	७ ३०														
०	०	४०	मं.मं	० ०	८ १५	८ १५														
०	०	४ १५	बु.मं	० ०	४ ०	३ ७														
०	०	१ ४५	गु.मं	० ०	४ १५	१२														
०	०	६	शु.मं	० ०	१ ४५															
०	०		श.मं	० ०	३ ५															

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

भौमादिनां शीघ्रमन्दखण्डाः

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
मं शी	०	०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	४५	०
बु शी	०/०	१३/३०	२६/३०	३९/०	५०/०	५९/४५	६७/०	७१/१५	७/०	[illegible]	[illegible]	५८/३०	५०/१५	४०/१२	२८/१२	[illegible]/०	०/०
गु शी	०/०	८	१६/८	२३/३०	२९/३०	३४/०	३७/०	३८/१२	३६/१२	३३/५२	३०/५२	२७/०	२३/३०	१७/३०	११/५२	६/०	०/०
शु शी	०/०	२०/०	४१/४५	६२/३०	८२/३०	१०१/३०	११८/३०	१३५/२०	१४८/१५	१५२/३०	१५४/३०	१५२/३०	१४१/३०	१३३/[illegible]	१०७/२०	६४/२०	०/०
मं: मं	०/०	८/१५	१७/४५	२५/३०	३१/४०	३६/०	३८/१५	३८/०	३७/०	३३/३०	२८/१५	२५/३०	२१/१०	१६/२०	११/१५	५/४५	०/०
बु: मं	०/०	४/०	७/३०	१०/३०	१२/४५	१४/१५	१४/५२	१४/३०	१३/१५	१२/१५	११/०	९/४०	८/०	५/५२	४/१५	२/१०	०/०
गु मं	०/०	४/०	७/३०	१०/३०	१२/४५	१४/१५	१४/५२	१४/३०	१३/१५	१२/१५	११/०	९/४०	८/०	५/५२	४/१५	२/१०	०/०
शु मं	०/०	४/१५	८/१५	११/४५	१४/३०	१६/१५	१७/०	१६/४०	१५/०	[illegible]	१३/५२	१२/३०	१०/५०	८/५२	६/५२	४/४०	०/०
श मं	०/०	३/४५	३/७	४/७	५/७	५/४०	५/५०	५/४०	५/४	४/४५	४/२५	३/७	२/२०	१/४०	०/५२		०/०
शौः मं	०/०	६/१५	१२/१५	१८/१५	२३/२०	२४/१५	२५/३०	२५/७	२८/५०	२१/९	१९/८	१६/४०	१०/३०	७/१०	३/४०		

२०/६०

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

वे
१०
ग्रही

र्कं श्रिद्दगोग्निनौ समदलोनं स्वर्गभंगौ भौ मनषट् स्वंशकौ सांघ्रि भवां विपाद्यसांव
सांन्रकः नमनन्द रवशरोऽसजः ॥ १४ ॥ वेदाः सार्द्धकेमदिक्शो विसक्तनांशो विश्व
शक्ते व्यगां शाहाः सार्द्ध लोनन्दवायसक्तनांशो विश्वस्यैभवाः स्वंशको नाम्भ्र
वोगजा व्यगलवाङ्का नांघ्रिभक्ता गएः सा ङ्कां शाक्षपमंवांसदृदत्नानीहष्टिस
र्व्याविदः ॥ १५ ॥ पादनाभ्रिंरज्जो विपादाविसार्द्धेन्दुग्निपादाऽत्र यो मेघा(
रम्ब्रशाविभगधनाः सपादिनांशोघस्त्रशाकोक्रमात् सार्द्धकौ विषडंशास्य
विनरवांशाङ्कव्यहांशाउयस्त्रशो नागजशरागाभ्रिनौरवमित्तिमान्दाः रवाग
काः स्युर्गुरोः ॥ १६ ॥ मध्यन्दानि केवे विपादपमसाङ्कांशाविवेदषवस्त्रशोना

वै
गम.
१०

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi
Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ङ्कुः विषट्लवाङ्कुः वित्र रणं ड्रां गां ध्वगां ड्रो षवः व्यचुक्षाव गसा गौरोस्तजलावाजौ
नौसगीं स्का ग्रयरस्त्र स्का ठौ नपमाश्वि नौव्यगालौवेकः फूरां मित्नपफ्य यः ॥ १७ ॥
रवराजः सां छिपषडकेमेघसत्र रणं ड्रास्व र्गपफ्त्र ग्नि नास्तत्वेसा र्ङ्क्र सों ड्रा के वि
क्षितिमू र्हुषट्लवानान्विजेः सा हां ड्रानित्वत्तिः ड्रानेः सदल मूजाविद्रि भागाह
षाः सा द्रीम्राः षड्रा [illegible] स्कू स प्रंक्रि रणं ड्रा क्ष्वीं नमोसन्द काः ॥ १८ ॥ षट्
षट्नगारश्म ङ्कुः क्षत्ता अत कीदेवग्र हास्त्रु कुत्ताः स्वमान्द्राः ॥ कुजादिका नाभि
हषट्मन्वक्के षाड्रैः ड्रौते र्वांदस्त्राभिस्त्रवेद्ये ॥ १९ ॥ नड्राप्विकेलपेमडुनिद्
नैपिकेन्द्र धर्नेराणां रक्षे यरलं कमेरोः षड्राप्विकं वे-मपडुग्वाश्व केन्द्रं वक्राद्यु

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वे
ग्र॰ दी॰ ११

तस्मादिह त्वं क्रियाहस्य ॥२०॥ चतुःस्थानोर्द्धमत्र दुर्वाप्य केन्द्रं चतुःस्थानोनं द्विगु
णं कृत्वा देः चतुःस्थाना द्भोच्चतो यथास्थानात्स्थान्मान्दात्स्फुटीं त्रफलं गृ मो नया ॥
॥२१॥ ओदोस्वमध्योपि स्फुटो नेष थक्तश्रीशीघ्रोनितक्रमाशुकेन्दुं मृःअ
स्माक्रियाहो तत्र श्रीराद्व ना घराबरांछज्ज रबराग्रः नारानि प्रशो भात ॥२२॥ रविबुद्धं
ना दा प्रिगुनोनि नेत द्विदिक्षर्यांत्री त्रफलं ग्रहस्य ॥ ॥ ॥ ॥ द्राघ्या शुद्धेले स्तज्ञो
द्दलत्रो बरेणु शुक्रं पथक्रतत्र त्यस्यात्रा द्वि जोत्पहदिनाद्रेत्रो नयुक्तं बोरत्नभ्य
वंस्था त्रफलं नथाम्भ्व लिभास्व म्मघ्ये देवां ग्राणुक्रशुक्रस्याथसतां श्राजदलायु
गिंस्पा केर्योत्तथा स्यान्नगे ॥२३॥ स्वन्मन्दाज्ञस्त्राद्रिस्फुटो मन्दकेन्द्रं क्रि

राम
वं

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

याहीदन्तो यः खबाणाब्धखेटाः स्वक्षेत्रखेटाः नाराशेषुलम्याविभज्य लब्धपर्यौ
स्वमानं फलं तत् ॥ २४ ॥ आदौ दलं स्वाङ्गुफलं समन्वितं कृत्य मानं समकं
च मध्ये· तस्मिन् कृत्वा अशुफलं च नर्णं कृत्वा ऽरिवलं केन्द्रवशात् स्फुटः स्यात् ॥
॥ २५ ॥ पञ्चो मादे मन्दरखराड नार चाषत्रिकैः खवाक्षाप्तं नवोर्द्ध दलेन तु· द्विघ्नलि
प्ताद्याखरवराड नाराभाक्तं तत् जातो दले तु नवमाष्टद्विघ्नमध्यषुहृत· तल्लाध्वा
नध्रुकाम कृत्स्फुट गतिः खराडाक्षापर्द्धैके मानस्य चाशापादे धवक्रखे चागतिस्त्वं
व्यस्तं कुर्यात्तु सा ॥ २७ ॥ भादिः क्रान्तचांशुः हतो ग्रहः स्याच्छ्रूणादिर्द्वैः युगिनः
मः भादिमेवैज्ञादिष्वगणाश्विहराः शरा कृतीराशिमुखे शान्त ॥ २८ ॥ विश्वव्य

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

ग्र.दी.
१२

शाङ्कमासैः कुजादेश्चकं केन्द्रस्यात्तवषट्मांशुकेन्द्रात् स्यात्स्वदुर्गाकोनषट्पीषुवर्गाद्धं
याहेः प्राग्वक्रमूर्ध्वमार्गः ॥२९॥ षष्ठ्या षुभ्रपाधितिजातिश्च त्यहेरस्तोदयः प्राग्व
वारवक्रतः । वद्याशुकेन्द्रस्य तथाज्ञशुक्रयोर्ग्रहेष्व हैर्वक्रगयोश्चषड्गुणः ३०
शुण्यर्थनुभिस्तिथ्यगेः सरागागागेः रववाणेर्नुभिः रवाभ्विनागेः क्रमेण मेवध
क्तान्स्याशुकेन्द्रोऽथ भांशैः कुजादेश्युतैश्चक्रतस्तेच मार्गः ॥३१॥ मौ
मोस्तं दहन ग्रहेः रवजलोदैः सोम्यारिवेदेर्युरुक्तौ मे मेर्गुज्ञोपमोप्पोहृश्ते
द्रक्षिन्दु भांशैर्व्रजे यतः । गच्चस्तं श्राह्विजाश्रिपंच गासैः काष्ठीभिर्भार्गवस्तैः
स्वैर्मेगाडैश्चाप्चैतैः समुदयं यान्ति धृवं वि-वराः ॥३२॥ पव्यप्रमाखिषहृतोद्गा एम१२

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ज्ञास्फुटे रवौ ताहत्त्रिया त्पगतस्यःया स्पोदये त्रिषु हताक्षभौमे पंक्त्याद्रिपञ्च
प्रमितेस्त मेति ॥ ३३ ॥ वक्रोदयास्तमपमार्गकच्चक्रान्वक्राद्र्यादिध्रुवेस्वन्य
लकन्दुतउ नपुष्टेः गम्यगतं तद्दिह केन्द्रजवाप्रपचैत्रैर्वक्रादिकं ध्रुवकैके
न्दुवियोगतः स्यात् ॥ ३४ ॥ यातैष्यदिनैः स्वभुक्तिकालघ्नैस्तदूनमो युग्म ह
ध्रु मध्यै वा न्याए नुः स्याद् ध्रुवकाधिकोनेरवौ वक्रस्य यस्य ततोप्य गार्वितो मम्
॥ ३५ ॥ कार्पसरूपेळुयुगोघ्यानसंवक्रास्तमाद्रिध्रुवजं दिनाद्यं मृ· मीना
जगो दक्षिणे भ्रक्रम स्त्रीविधायुद कस्य घटो न्यमभ्ये ॥ ३६ ॥ ꣸ ॥ इति श्री
ऽकेतिशिवदैवज्ञोशिष्यविदितविनायांग्रहादपिकायान् भौमादीनुतलाप

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

४२१ ३६०० १००

मै
यह१२ नाधिकारस्यार्थः ४ ॥ ॥ मूहूर्त्ते वदोनः श्राकः षष्टिकृत्यानस्याद्विदशः षष्टि
वर्गाधिशुद्धः स्वल्पात्मकाद्या जानन्तीयो गवामुचन्द्रमं कालजयार्थस्ते यनां ज्ञाय
नाख्याः १ लौकिदयाः सुः क्रियाजौघमानिष्ठिद्रांकदम्बाशिरादोऽश्चैतेः क्रमात्क्रम
स्याः स्वचाराख्याखौडः कमोक्रमस्यैरापि हीनयुक्ताः २ निजोदयाः षट्स्वग्रजा
दिनामिव्यस्तास्तुलाद्याश्चपलात्मकाः षट् दृक्ताग्दिशौ पलभात्रिधान्यात्रिहृ
च्छराद्यानि पलात्मकानि ३ स्राए कृत्यवासंस्कृतकोद्रूतान्नायनांशाभुजस्ति
५२ मोनमः त्रिभोर्द्धांशिशुद्धैषद्क्रान्त्यंवूर्ध्वं विषड्नवोर्ध्वेन्युतं त्वार्कगेहान्तः ४ दोर्भ
प्रमोयश्चाराग्र एरयोगोभोगपक्वभासाग्रयुतौ शुभ्रताः चां पलादित्यथमोस्याया

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

मेषो गोलो रवेर्मेषतुलादिषंडे ॥ ५ ॥ अणुगुदण्डिवरनाडिकोनाभिताः स्त्राक्ष्मा घटिका
दिनार्द्धम् । त्रिज्यासुतेन द्युजसिदल्येस्माकेस्लोक्षितिज्यादिनाग्निमाने ॥ ६ ॥ दिनार्द्धवृत्ताते
प्यका । सानतंशप्राग्रतेवापरं राशित्रिकोणं गतं च । दिनार्द्ध्वा जमिवंननंरवा त्रिंशदं भवेदुन्नतप्राः
क्रांतनतोक्रा ॥ ७ ॥ नत्वाग्नि हृ भुजिनुरंस्कृत कोघन्नायनांशोक्रु हृ नमलग्नम्
ल नत्वायनांशैरवितत्तुस्यास्पाद्दाणपनांशेषु विधिर्विलोमः ॥ ८ ॥ भानोर्भोग्यलवाः स्व
भोदयगुणाः स्वस्त्रद्ध नालनफलंज स्यादिख षष्ठिपलेभ्य उदयांश्चातोथिमास्तेष
कम् । खत्र्यादिसमभुक्त हृत्लवतुरवांश भौग्यभुक्तादिमिमेर्भाघैर्भोगिदंतत्तुर्निघ्नि
ष सेष्टाकालस्थानत्रिगात ॥ ९ ॥ लप्तोदयैः षाक्षमनोर्कतो यत्पूर्वौत्तरनात्तनमवदत्र

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ग्रः श्री लग्नगः सूर्यात्सप्तमाग्रात्ततस्तथान्यमाध्यं भवेत्सद्गुणं गुरुं वेनत् १० सैवकं
१४ स्त्रीस्थफलात्स्वेप्य पले भावः स्वोदयोद्भूतफलेन गदुपादिना ज्ञतो कोलेग्नतस्व
द्रुष्कारुघग्रह नम ११ लंघूसुवादंस्तुवमस्तनो स्वंव भानानो यो ज्ञानलभंव
गोषात् मंश्रंस्वतस्त्वेवु मदंवेषुदस्वेक दृष्टिं सुरितोह भावाः १२ सान्यांद्वि यो
गोदलितस्तदंशैः समोः फलाः ञ्जोषावि यो गुहः स्यात् भावंकुवर्गैः कापदंशुति
स्मात्कारार्कं हन्स्व नरगुलमाभा १३ स्वांकस्पंज्ञायुजानिरोलितराबेदिङ् नाला°
आत्मोनिनाहारोगोलवग्रा स्वघंदस्थितन्व एत्सत्राकवणोभनानफलम् स्वगृध्या
त्मषडंज्ञाकंदत्रायुतंनाजा घामद्भ्यशुतिश्लु स्मांभाज्यई नो हएत्र फलनक्रोडेंद्र्यु एस
ऐ

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

लाभः भवः १४ क्षितिर्नजस्याभुज्ञ्या ॥ हृतेयंमन्दारव गां । कान्विततेये वक्षत्या । लब्धो
नितः पूर्वहाः स्फुरः स्याद्द्राज्यालाम्पदांशफलमिष्टकर्णः १५ भाज्या यैर्दिष्टभवरेण न
लब्धं नन्त्र्या ग्च्यात्स्त्रोऽस्य पथस्कत्रोषम्ः खरबाङ्क्ष निसंबख्यागवत्रोषान्नोऽस्य । तं स्यान्मनवर्गः
मांशम १६ अङ्काद्यिना भ्राक्लतवर्गमूलं त्रोषस्युग्लो गतत्रोषमानः स्यात्केन्द्रमंशति
थ्यादिकं दिनाद्रोस्तु स्वतदा मसुण् टहारउन्नः १७ मध्यश्रुति हीरं युणाण्व
भा ज्योस्माद्दिष्टकर्णेन वरेय्यथोक्तमम् । श्रुत्वाक्षभोनाहतनवट लृतेः स्यात्खंध्य क्षितिज्या
स्पष्टं यद्वा शिद्यगक्षिः ॥ १८ ॥ ॥ छ ॥ ॥ इतिश्रीज्योतिर्विद्धूरीश्वर विरचितायां ग्रहदी
पिकायांत्रिप्रश्नाधिकारः पंचमः ५ ॥ ❁ ❁ ॥ सांमासपसा दैक ककल्योनेन्दुग्रानिध्येः

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

स्फुटनं च ग्रहयोर्बिम्बयोः॰९वंस्वपर्वान्तजयोः। नीचतिथ्यन्तगत्योः स्फुटनोत्रयोः स्यात्
१ भिन्नाविः पर्वगतैष्यनाडिकाघ्नानाडिनोथा ९ गुणेन्दुवृन्दात्॰ दशगामासंध्रव
युक्तमसः दर्कोगुणेया गोभक्तोनेप्सनोनेनः २ शेषं च थनकाद्रहतोऽन्वितं च सवात्सेनयो
:स्वानलाम्बलवो नक्त॰ग्रासाभवेत्। बादिफलक्रमेण जरएन्नकाङ्को भक्तोऽप्तनास्य ३
प्रागवन्स्फुटेन्दोर्गनाग्निहीनामानं कलाघ्नित्रियुगेन्दुभक्तैः स्वाकोङ्काप्तवस्वान्च
रवेर्दशाघ्ना गत्योनिनामानमगोः क्रमायाम् ४ शैलाग्रहसमानैक्यदलंशोएनं
स्वत्ननदिक्तोनिजमानहीनं॰ खचक्रसमकंनिविलेखं हेऽदो ३स्यासंमवेस्याङ्कहयांस्वख
गउम ५ हित्वा द्विमिन्दोः स्थितिर्थपातासितेन्दुं शाभासंस्थागतानाभ्रनाजः

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

विमर्दकं खस्याग्निताथैघ्ना नात्स्वाद्विस्राव ४ न्नक्तएप्न मेवम् ६ गतनिदिघ्नि जश
एन्न गहृन पलै षुतो नं द्वि धास्थि ति दलं मननत् ः ऊनयुतमेष्य जेषे ह्लेस्लो ज्राघ्नजतो
स्तथामर्द्दे ७ पर्वान्तकालेदिनमान हीनेमध्यग्रहोह्मि स्थितिमर्दकाभ्यामृः हीनेऊमान्स
र्शनिमीलनाख्यमोक्षस्तथोन्मीलनकं प्रयुक्तं ८ पर्वान्तजोकौंभ्रजाएभ्यिलंभ्यमकौद्गु हाः
संयदिहा युतेहम· आज्ञाक्रभागान्तागिर्कतो गैम्बेरे स्तेगेवा ग्रहसंभवः स्यात् ९ इति श्री
ज्योतिर्विद्गणेशविरचितायां ग्रहदीपिकायां चन्द्रग्रहणाधिकारः षष्ठः ६ नतं त्वमान्त्यद
लान्तरांशाक्ष्यांशयाद मान्नेषुदनात्यय के· भानोर्ग्रहे ज्ञस्य च पूर्णमान्तक्षयार्द्धमध्यं वलनादि
सिद्धौ १ नताद्दशाघ्राज्जिनयुग्मनांशयल्लवनं वेनयुक्तनांशयग्वाङ्कु निघ्नानयुताद्धि भानोः श्राक्ष

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

पे

ग्र॰ द्वि १६ श्चिमेयाग्वदिषर्दिनागोः॥२॥ यातल्पकाल्पूर्वनेतरवरोश्चिष्यपञ्जादिघातार्धरेषर्दिनागम् नोत
ऽमक्कान्कर्मजलंवनात्स्यात्स्फुटत्वमाघातिमकालेयोश्च॥३॥ सांयस्वरेवग्रांग्राप्तेस भक्तस्तदेष्टि
योगान्तरतोनतिःस्यात्तत्लंवनं सार्द्धगाण्डमाघेस्वर्णपरेप्रागपिरवौयथास्थे॥४॥ नतस्तमःसयुग्
तास्तुरश्चस्फुटःस्वनत्यान्तरितोयुतःस्यात् दिग्भेदसाम्येन्लयदानगार्कस्वराडान्तरएणविमानम्
कवम॥५॥ तत्राहकस्पोदुपतेःपुरोक्तचन्द्रार्कमानैक्यदलं न्नेरणः स्फुटेन हीनं स्थगितांरवेस्सा
न्मर्दाशपेरव गितंपरेके॥६॥ ग्रस्ताचार्त्ध्रांञ्ज्ञिनयुक्सपादग्रासाप्रमर्कस्थितिमर्दकाङ्कमूः
लांतकेप्रक्यटंदनेभेनाक्षेस्मतोर्कग्रहणस्यमध्यः॥७॥ स्थितिपर्द्धनोनाधिकाल्लंवनेयदस्मान्तो
नाम्यांतयास्फुटकैतौयोः स्थित्यर्द्धनाजावमानौकानेस्यष्टे स्पर्शमुक्त्योर्भवेताम्॥८॥ ग्रस्ता एस्त १६

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सांख्यकारिका -- कापिलायनम्:

८५

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सां॰का॰ श्रीगणेशायनमः॥ ॥दुःखत्रयाभिघाताज्जिज्ञासातदभिघातकेहेतौ॥दृष्टेसापार्थाचेन्नैकान्तात्यन्ततो
१ भावात्॥१॥दृष्टवदानुश्रविकःसह्यविशुद्धिक्षयातिशययुक्तः॥तद्विपरीतःश्रेयान्व्यक्ताव्यक्तज्ञविज्ञानात्॥
॥२॥मूलप्रकृतिरविकृतिर्महदाद्याःप्रकृतिविकृतयःसप्त॥षोडशकस्तुविकारोनप्रकृतिर्नविकृतिःपुरुषः॥३॥
दृष्टमनुमानमाप्तवचनंचसर्वप्रमाणसिद्धत्वात्॥त्रिविधंप्रमाणमिष्टंप्रमेयसिद्धिःप्रमाणाद्धि॥४॥प्रतिविषया
ध्यवसायोदृष्टंत्रिविधमनुमानमाख्यातम्॥तल्लिङ्गलिङ्गिपूर्वकमाप्तश्रुतिराप्तवचनंतु॥५॥सामान्यतस्तुदृष्टादती
न्द्रियाणांप्रसिद्धिरनुमानात्॥तस्मादपिचासिद्धंपरोक्षमाप्तागमात्सिद्धम्॥६॥अतिदूरात्सामीप्यादिन्द्रियघातान्
६२ मनोनवस्थानात्॥सौक्ष्म्याद्व्यवधानादभिभवात्समानाभिहाराच्च॥७॥सौक्ष्म्यात्तदनुपलब्धिर्नाभावात्कार्यतस्तदुपल रामः
ब्धिः॥महदादितच्चकार्यंप्रकृतिस्वरूपंविरूपंच॥८॥असदकरणादुपादानग्रहणात्सर्वसंभवाभावात्॥शक्तस्यश १

श्रि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

क्यकरणात्कारणभावाच्चसत्कार्यम्॥९॥ हेतुमदनित्यमव्यापिसक्रियमनेकमाश्रितं लिंगम्॥ सावयवं परतंत्रं व्य
क्तं विपरीतमव्यक्तम्॥१०॥ त्रिगुणमविवेकि विषयः सामान्यमचेतनं प्रसवधर्मि॥ व्यक्तं तथा प्रधानं तद्विपरीतस्तथा
च पुमान्॥११॥ प्रीत्यप्रीतिविषादात्मकाः प्रकाशप्रवृत्तिनियमार्थाः॥ अन्योन्याभिभवाश्रयजननमिथुनवृत्तयश्च गु
णाः॥१२॥ सत्वं लघु प्रकाशकमिष्टमुपष्टंभकं चलं च रजः॥ गुरुवरणकमेव तमः प्रदीपवच्चार्थतो वृत्तिः॥१३॥ अविवेक्या
देः सिद्धिस्त्रैगुण्यात्तद्विपर्य्ययाभावात्॥ कारणगुणात्मकत्वात्कार्यस्याव्यक्तमपि सिद्धम्॥१४॥ भेदानां परिमाणात्समन्व
याच्छक्तितः प्रवृत्तेश्च॥ कारणकार्य्यविभागादविभागाद्वैश्वरूप्यस्य॥१५॥ कारणमस्त्यव्यक्तं प्रवर्त्तते त्रिगुणतः समुदाया
च्च॥ परिणामतः सलिलवत्प्रतिप्रतिगुणाश्रयविशेषात्॥१६॥ संघातपरार्थत्वात्त्रिगुणादिविपर्ययादधिष्ठानात्॥ पुरुषोस्ति भो
क्तृभावात्कैवल्यार्थं प्रवृत्तेश्च॥१७॥ जन्ममरणकारणानां प्रतिनियमादयुगपत्प्रवृत्तेश्च॥ पुरुषबहुत्वं सिद्धं त्रैगुण्यविपर्यया
च्चैव॥१८॥ तस्माच्च विपर्यासात्सिद्धं साक्षित्वमस्य पुरुषस्य॥ कैवल्यं माध्यस्थ्यं द्रष्टृत्वमकर्तृभावश्च॥१९॥ तस्मात्तत्संयोगाद

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

चेतनं चेतनावदिव लिङ्गम्॥ गुणकर्तृत्वेपि तथा कर्त्तेव भवत्युदासीनः॥२०॥ पुरुषस्य दर्शनार्थं कैवल्यार्थं तथा प्रधानस्य॥
पंग्वंधवदुभयोरपि संयोगस्तत्कृतः सर्गः॥२१॥ प्रकृतेर्महांस्ततोऽहंकारस्तस्माद्गणश्च षोडशकः॥ तस्मादपि षोडशकात् पं
चभ्यः पंचभूतानि॥२२॥ अध्यवसायो बुद्धिर्धर्मो ज्ञानं विराग ऐश्वर्यम्॥ सात्विकमेतद्रूपं तामसमस्माद्विपर्यस्तम्॥२३॥ अभिमानो
हंकारस्तस्माद्द्विविधः प्रवर्त्तते सर्गः॥ एकादशकश्च गणस्तन्मात्रपंचकश्चैव॥२४॥ सात्विक एकादशकः प्रवर्त्तते वैकृता
दहंकारात्॥ भूतादेस्तन्मात्रः स तामसस्तैजसादुभयम्॥२५॥ बुद्धीन्द्रियाणि चक्षुःश्रोत्रघ्राणरसनत्वगाख्यानि॥ वाक्पाणिपा
दपायूपस्थाः कर्मेन्द्रियाण्याहुः॥२६॥ उभयात्मकमत्र मनः संकल्पकमिन्द्रियं च साधर्म्यात्॥ गुणपरिणामविशेषान्नानात्वं
बाह्यभेदाश्च॥२७॥ शब्दादिषु पंचानामालोचनमात्रमिष्यते वृत्तिः॥ वचनादानविहरणोत्सर्गानंदाश्च पंचानाम्॥२८॥ स्वालक्ष
ण्यं वृत्तिस्त्रयस्य सैषा भवत्यसामान्या॥ सामान्यकरणवृत्तिः प्राणाद्या वायवः पंच॥२९॥ युगपच्चतुष्टयस्य तु वृत्तिः क्रमशश्च तत्
स्य निर्दिष्टा॥ दृष्टे तथाप्यदृष्टे त्रयस्य तत्पूर्विका वृत्तिः॥३०॥ स्वां स्वां प्रतिपद्यन्ते परस्पराकूतहेतुकीं वृत्तिम्॥ पुरुषार्थ एव हेतुर्न के

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

न चित्कार्यते करणम् ॥ ३१ ॥ करणं त्रयोदशविधं तदाहरणधारणप्रकाशकरम् ॥ कार्यं च तस्य दशधाहार्यं प्रकाश्यं च ॥
॥ ३२ ॥ अन्तःकरणं त्रिविधं दशधा बाह्यं त्रयस्य विषयाख्यम् ॥ साम्प्रतकालं बाह्यं त्रिकालमाभ्यन्तरं करणम् ॥ ३३ ॥ बुद्धीन्द्रिया
णि तेषां पञ्च विशेषाविशेषविषयाणि ॥ वाग्भवति शब्दविषया शेषाणि तु पञ्चविषयाणि ॥ ३४ ॥ सान्तःकरणा बुद्धिः सर्वं वि
षयमवगाहते यस्मात् ॥ तस्मात्त्रिविधं करणं द्वारि द्वाराणि शेषाणि ॥ ३५ ॥ एते प्रदीपकल्पाः परस्परविलक्षणा गुणविशेषाः
॥ कृत्स्नं पुरुषस्यार्थं प्रकाश्य बुद्धौ प्रयच्छन्ति ॥ ३६ ॥ सर्वं प्रत्युपभोगं यस्मात्पुरुषस्य साधयति बुद्धिः ॥ सैव च विशिनष्टि पुनः प्रधा
न पुरुषान्तरं सूक्ष्मं ॥ ३७ ॥ तन्मात्राण्यविशेषास्तेभ्यो भूतानि पञ्च पञ्चभ्यः ॥ एते स्मृता विशेषाः शान्ता घोराश्च मूढाश्च ॥ सूक्ष्मा
मातापितृजाः सह प्रभूतैस्त्रिधा विशेषाः स्युः ॥ सूक्ष्मास्तेषां नियता मातापितृजा निवर्तन्ते ॥ ३९ ॥ पूर्वोत्पन्नमसक्तं नियतं महदादिसू
क्ष्मपर्यन्तम् ॥ संसरति निरुपभोगं भावैरधिवासितं लिङ्गम् ॥ ४० ॥ चित्रं यथाश्रयमृते स्थाण्वादिभ्यो विना यथा छाया ॥ तद्वद्विना
विशेषैर्न तिष्ठति निराश्रयं लिङ्गम् ॥ ४१ ॥ पुरुषार्थहेतुकमिदं निमित्तनैमित्तिकप्रसङ्गेन ॥ प्रकृतेर्विभुत्वयोगान्नटवद्व्यवतिष्ठते

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

सां·का·
३

लिङ्गम्॥४२॥ सांसिद्धिकाश्च भावाः प्राकृतिका वैकृतिकाश्च धर्माद्याः॥ दृष्टाः करणाश्रयिणः कार्याश्रयिणश्च कललाद्याः
॥४३॥ धर्मेण गमनमूर्ध्वं गमनमधस्ताद्भवत्यधर्मेण॥ ज्ञानेन चापवर्गो विपर्ययादिष्यते बन्धः॥४४॥ वैराग्यात्प्रकृतिलयः संसारो
भवति राजसाद्रागात्॥ ऐश्वर्यादविघातो विपर्ययात्तद्विपर्यासः॥४५॥ एष प्रत्ययसर्गो विपर्ययाशक्तितुष्टिसिद्ध्याख्यः॥ गुण
वैषम्यविमर्दात्तस्य च भेदास्तु पंचाशत्॥४६॥ पंच विपर्ययभेदा भवन्त्यशक्तिश्च करणवैकल्यात्॥ अष्टाविंशतिभेदा तुष्टिर्नवधा
ष्टधा सिद्धिः॥४७॥ भेदस्तमसोऽष्टविधो मोहस्य च दशविधो महामोहः॥ तामिस्रोऽष्टादशधा तथा भवत्यंधतामिस्रः॥४८॥ एकाद
शेन्द्रियवधाः सह बुद्धिवधैरशक्तिरुपदिष्टा॥ सप्तदश वधा बुद्धेर्विपर्ययात्तुष्टिसिद्धीनाम्॥४९॥ आध्यात्मिकाश्चतस्रः प्रकृत्युपा
दानकालभाग्याख्याः॥ बाह्या विषयोपरमात्पंच नव तुष्टयोऽभिहिताः॥५०॥ ऊहः शब्दोऽध्ययनं दुःखविघातास्त्रयः सुहृत्प्राप्तिः॥
दानं च सिद्धयोऽष्टौ सिद्धेः पूर्वोऽङ्कुशस्त्रिविधः॥५१॥ न विना भावैर्लिङ्गं न विना लिङ्गेन भावनिर्वृत्तिः॥ लिङ्गाख्यो भावाख्यास्त
स्माद्द्विविधः प्रवर्त्तते सर्गः॥५२॥ अष्टविकल्पो दैवस्तैर्यग्योनश्च पंचधा भवति॥ मानुष्यश्चैकविधः समासतो भौतिकः सर्गः॥५३॥

रामः
३

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ऊर्द्धं सत्त्वविशालस्तमोविशालश्च मूलतः सर्गः॥मध्ये रजोविशालो ब्रह्मादिस्तंबपर्यन्तः॥५४॥तत्र जरामरणकृतं दुःखं प्राप्नोति चे
तनः पुरुषः॥लिङ्गस्याविनिवृत्तेस्तस्माद्दुःखं स्वभावेन॥५५॥इत्येष प्रकृतिकृतो महदादिभूतविशेषपर्यन्तः॥प्रतिपुरुषवि
मोक्षार्थं स्व इव परार्थ आरम्भः॥५६॥वत्सविवृद्धिनिमित्तं क्षीरस्य यथा प्रवृत्तिरज्ञस्य॥पुरुषविमोक्षनिमित्तं तथा प्रवृत्तिः प्रधान
स्य॥५७॥औत्सुक्यनिवृत्त्यर्थं यथा क्रियासु प्रवर्त्तते लोकः॥पुरुषस्य विमोक्षार्थं प्रवर्त्तते तद्वदव्यक्तम्॥५८॥रंगस्य दर्शयित्वा
निवर्त्तते नर्त्तकी यथा नृत्यात्॥पुरुषस्य तथात्मानं प्रकाश्य निवर्त्तते प्रकृतिः॥५९॥नानाविधैरुपायैरुपकारिण्यनुपकारिणः
पुंसः॥गुणवत्यगुणस्य सतः तस्यार्थमपार्थकं चरति॥६०॥प्रकृतेः सुकुमारतरं न किंचिदस्तीति मे मतिर्भवति॥या दृष्टास्मीति पु
नर्न दर्शनमुपैति पुरुषस्य॥६१॥तस्मान्न बध्यते नापि मुच्यते नापि संसरति कश्चित्॥संसरति बध्यते मुच्यते च नानाश्रया प्रकृ
तिः॥६२॥रूपैः सप्तभिरेव बध्नात्यात्मानमात्मना प्रकृतिः॥सैव च पुरुषार्थं प्रति विमोचयत्येकरूपेण॥६३॥एवं तत्त्वाभ्यासान्
नास्मि न मे नाहमित्यपरिशेषम्॥अविपर्ययाद्विशुद्धं केवलमुत्पद्यते ज्ञानम्॥६४॥तेन निवृत्तप्रसवामर्थवशात्सप्तरूपविनि

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

सां·का·
४

वृत्तौ॥ प्रकृतिं पश्यति पुरुषः प्रेक्षकवदवस्थितः स्वस्थः॥६५॥ दृष्टा मयेत्युपेक्षक एको दृष्टाहमित्युपरमत्यन्या॥ सति संयो
गेपि तयोः प्रयोजनं नास्ति सर्गस्य॥६६॥ सम्यक्ज्ञानाधिगमाद्धर्मादीनामकारणप्राप्तौ॥ तिष्ठति संस्कारवशाच्चक्रभ्रमिवत्
धृतशरीरः॥६७॥ प्राप्ते शरीरभेदे चरितार्थत्वात्प्रधानविनिवृत्तौ॥ ऐकान्तिकमात्यंतिकमुभयं कैवल्यमाप्नोति॥६८॥ पुरुषा
र्थज्ञानमिदं गुह्यं परमर्षिणा समाख्यातम्॥ स्थित्युत्पत्तिप्रलयाश्चिंत्यन्ते यत्र भूतानाम्॥६९॥ एतत्पवित्रमग्र्यं मुनिरासु
रयेनुकंपया प्रददौ॥ आसुरिरपि पंचशिखाय तेन बहुधा कृतं तंत्रम्॥७०॥ शिष्यपरंपरयागतमीश्वरकृष्णेन चैतदार्याभिः
॥ संक्षिप्तमार्यमतिना सम्यग्विज्ञाय सिद्धान्तम्॥७१॥ सप्तत्यां किल येऽर्थास्तेऽर्थाः कृत्स्नस्य षष्टितंत्रस्य॥ आख्यायिका
विरहिताः परवादविवर्जिताश्चेति॥७२॥ ॥इति सांख्यसप्ततिः समाप्ता॥ ॥कपिलाय नमः॥ ॥छ॥

रामः
४

Jagannath Bhattarai Collection. Nagarjun-7, Kathmandu, Nepal

This PDF you are browsing is in a series of several scanned documents containing the personal colleciton of Jagannath Bhattarai ji from Kathmandu, Nepal.

CV:

Jagannath Bhattarai
Date of Birth: 31 December 1960
Place of Birth: Kathmandu, Nepal
Address: Nagarjun (Ramkot), Kathmandu

Educational Qualifications
Bachelor of Science (B.Sc.) – Major in Biology
Master's Degree – Sociology & Anthropology
Shastri (Ongoing) – Balmiki Vidyapeeth

Professional Experience
Government School Teacher (Madhyamik Pratham Shreni)
Taught at Secondary Level (Madhyamik)
Taught at Higher Secondary Level (Uchcha Madhyamik)
Served as Head Teacher
Led academic and administrative development
Strengthened institutional performance and student outcomes

Areas of Interest
Sanskrit Vyakaran
Spiritual & Philosophical Studies
Educational Leadership

Digitization by eGangotri Trust
Funding by MIDF, New Delhi